

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS

KITEE 2021

Sisällys

Johdanto	2
2. Väestörakenne	4
3. Koulutus	7
4. Tuloerot.....	7
5. Asuminen ja toimintaympäristö.....	8
6. Liikunta.....	10
7. Kulttuuri	11
8. Turvallisuus	12
9. Lapsiperheiden hyvinvointi	12
10. Lasten ja nuorten hyvinvointi	13
11. Nuorisotyöttömyys	18
12. Työikäisten hyvinvointi	19
13. Ikäihmisten hyvinvointi	20
14. Yhteenveto – Hyvinvoinnin riskit ja mahdollisuudet	21
15. Kiteen laajan hyvinvointikertomuksen hyvinvointisuunnitelma	22
16. HYTE -kerroin	31

Johdanto

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa.

Kunnassa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua.

Hyvinvointikertomustyö jakaantuu kertomusosaan, jossa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja suunnitelmaosaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.

Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Se auttaa tiivistämään eri alojen asiantuntijoiden näkemykset ja yhteiset tavoitteet. Laadintaprosessi tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista.

Kiteellä laajaa hyvinvointikertomusta on työstetty Kiteen kaupungin hyvinvointiryhmässä. Laajan hyvinvointikertomuksen työstämiseen ovat osallistuneet myös Pohjois-Karjalan kansanterveys ja Siun Sote. Työskentelyn aikana on kuultu Kiteen nuorisovaltuustoa, vammaisneuvostoa ja vanhusneuvostoa, sekä alueellista romaniasiainneuvottelukuntaa. Kiteen alueella toimiville järjestöille on pidetty järjestöilta, missä esiteltiin hyvinvointisuunnitelman taustaindikaattorit ja painopistealueet. Järjestöille toteutettiin myös toimenpidekysely laajan hyvinvointikertomuksen painopisteiden pohjalta. Sama kysely toteutettiin myös Kiteen kaupungin hallintokunnille. Työskentelyn taustalla on ollut vuonna 2019 hyväksytty Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategia. Tässä strategiassa maakunnan tahtotilana on kehittyä hyvinvoinnin edellä kävijäksi neljällä painopistealueella:

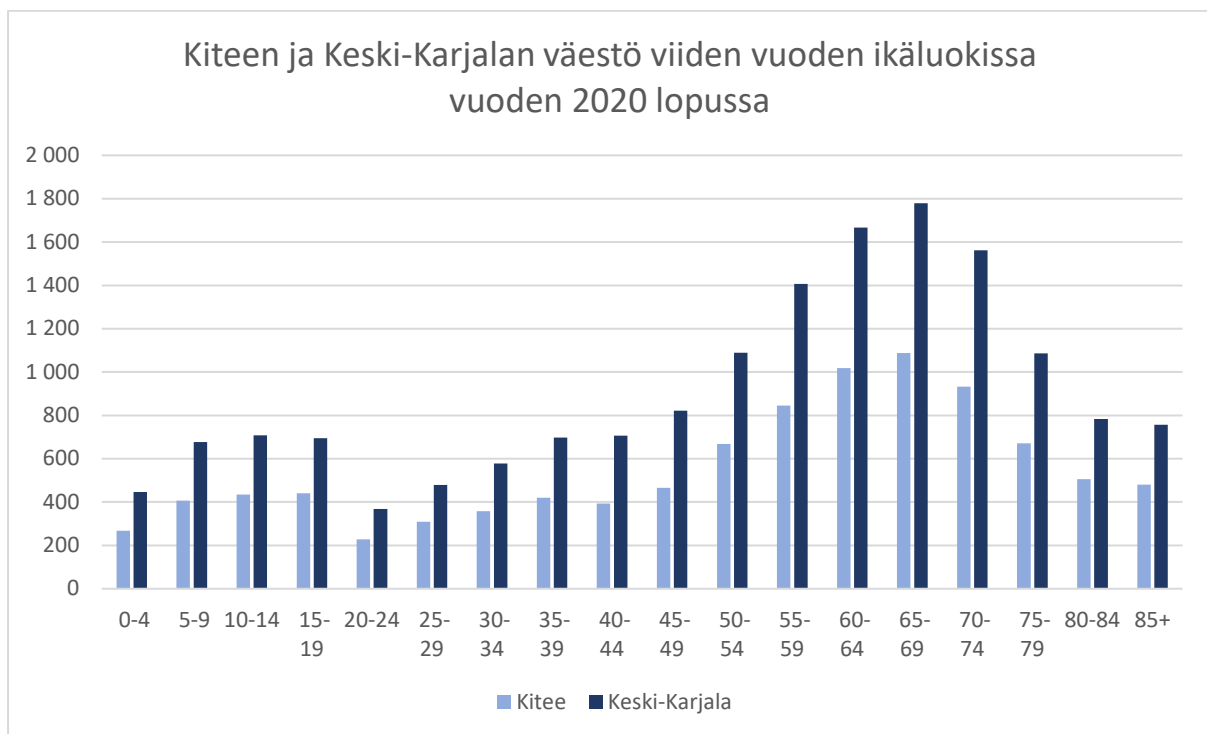
1. Hyvinvointi, terveet ja osalliset asukkaat
2. Korkeatasoinen osaaminen ja hyvät työllistymisen edellytykset
3. Asukaskeskeiset palvelut ja niitä tukeva hyvinvointiyrittäjyys
4. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Kiteen laajassa hyvinvointikertomuksessa on hyödynnetty Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategian painopisteitä ja niistä johdettuja kehittämistavoitteita. Kiteen laaja hyvinvointikertomus luo tiivistetyn kuvan kiteeläisten hyvinvoinnista ja suunnitelmaosassa on pyritty vastaamaan Kiteen ja Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin tunnistettuihin haasteisiin. Laajan hyvinvointikertomuksen lopussa on taulukko, joka kertoo HYTE -kertoimen taustalla olevien indikaattoreiden kehityksen Kiteen osalta. HYTE -kerroin on laskennallinen suure, joka muodostetaan vuosittain Suomen

kaikkien kuntien osalta. HYTE -kerrointa hyödynnetään jaettaessa hyvinvoinnin ja terveyden valtionosuutta vuodesta 2023 eteenpäin. Kertoimiin vaikuttava työ tulee kuitenkin aloittaa jo nyt!

2. Väestörakenne

Vuoden 2020 lopussa Kiteen väkiluku oli 9 935 henkeä. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 202 henkeä. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Kiteen väkiluku tulee vuonna 2030 olemaan 8 643 henkeä. Väkiluvun putoaminen johtuu valtaosin 2010 –luvulla tapahtuneesta syntyvyyden voimakkaasta laskusta. Vuodesta 2018 Kiteellä on syntynyt alle 60 lasta kun perusopetuksessa olevien ikäluokkien keskimääräinen koko on 85 lasta. Saman ennusteen mukaan yli 75 –vuotiaiden osuus Kiteen väestöstä tulee kasvamaan vuoteen 2030 kymmenellä prosenttiyksiköllä nykyisestä 16 prosentista 26 prosenttiin. Lasten ja nuorten, sekä työikäisten määrä tulee suhteellisesti vähenemään koko Kiteen väkiluvusta ja tämä heikentää edelleen väestö huoltosuhdetta 2020 –luvulla. Ennusteen mukaan vuonna 2030 työikäisiä (19 –64 vuotiaita) on noin 3 600 vähemmän kuin 0 – 18 vuotiaita ja yli 65 –vuotiaita. Taloudellinen huoltosuhte oli vuonna 2019 Kiteellä 203,7 kun se koko Suomessa oli 132,8. Taloudellisella huoltosuhteella kuvataan, kuinka monta ihmistä on työvoiman ulkopuolella tai työttömänä sataa työllistä kohden.

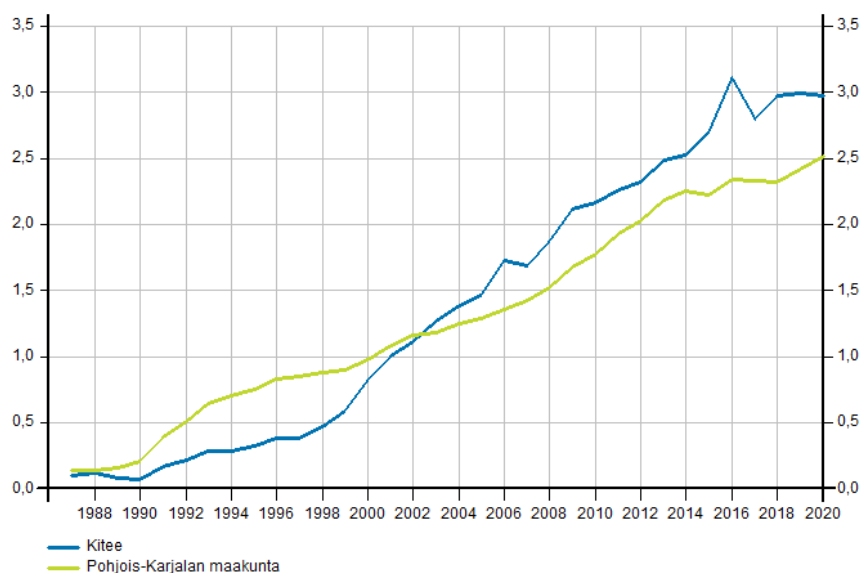

Kiteen asukasrakenne postinumeroalueittain

	Asukkaat yhteensä, 2019 (HE)	Asukkaiden keski-ikä, 2019 (HE)
58350 Villala	194	56
59800 Kesälahti Keskus	1431	54
59810 Suurikylä	75	62
59820 Purujärvi-Rajavaara	144	53
82380 Tolosenmäki	424	52
82395 Haarajärvi	144	46
82430 Puhos-Leinovaara	805	51
82460 Hummovaara	100	46
82490 Heinoniemi	118	60
82500 Kitee Keskus	5848	51
82510 Kiteenlahti	254	45
82580 Juurikka	328	54
82590 Närsäkkälä	113	59

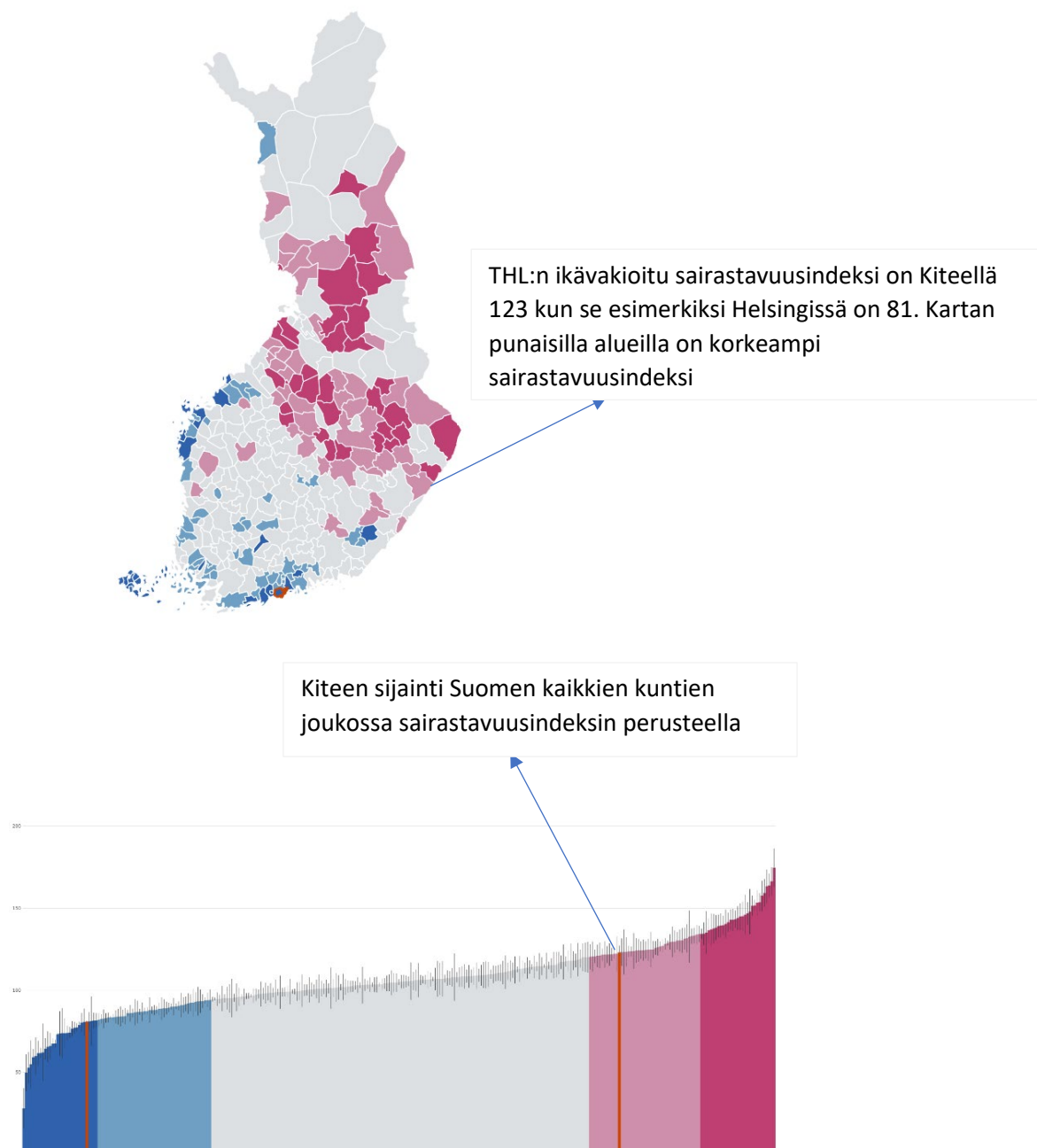
Vuoden 2019 tilastojen mukaan Kiteellä asui 522 ulkomaalaistaustaista henkilöä, joka oli 5,1 % koko Kiteen väkiluvusta. Lukumääräisesti Pohjois-Karjalassa enemmän ulkomaalaistaustaisia oli vain Joensuussa ja prosentuaalisesti naapurikunnassa Tohmajärvellä missä oli ulkomaalaistaustaisia 5,3 % väestöstä.

Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä 1987-2020

THL:n sairastavuusindeksi kuvaa suomalaisten kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta.

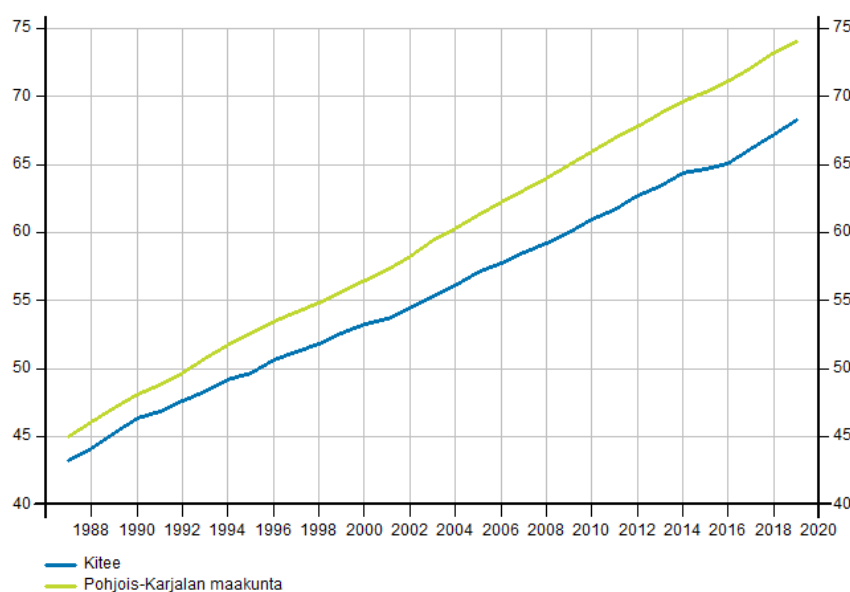
Sairastavuus Suomessa ja Kiteellä.

3. Koulutus

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton keräämän vuoden 2019 tilaston mukaan kiteeläisistä 15 –vuotta täyttäneistä 31,7 % ei ole suorittanut perustutkinnon jälkeistä tutkintoa. Koko Pohjois-Karjalan vastaava luku on 25,8 %. Korkea-asteen tutkinnon kiteeläisistä oli suorittanut 19,7 % ja koko Pohjois-Karjalassa 26,7 %. Kiteen alueella keskeiset koulutustoimijat ovat Kiteen kaupunki, Riveria ja Kiteen evankelinen kansanopisto. Perusopetuksen yksiköitä Kiteellä on neljä. Hutsin ja Puhoksen koulut ovat vuosiluokkien 1 -6 kouluja ja Arppen sekä Kesälahden koulut vuosiluokkien 1 -9 yhtenäiskouluja. Kiteen lukiossa on noin 150 opiskelijaa. Ammatillista toisen asteen koulutusta tarjoaa Riverian Kiteen yksikkö. Vapaan sivistystyön puolella Kiteen ja

Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä

Tilastokeskus

Rääkkylän alueilla toimiva Keski-Karjalan kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen kouluttautumiseen. Musiikkiopistotoiminnassa Kitee on mukana Tohmajärven kunnan hallinnoimassa Keski-Karjalan musiikkiopistossa. Korkea-asteen koulutusta alueella tarjoavat Itä-Suomen yliopisto ja Karelia AMK.

4. Tuloerot

Yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista on Gini –kerroin, joka ilmaisee tarkasteltavan alueen käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista. Mitä suuremman arvon Gini kerroin saa sitä epätasaisempaa tulonjako on. Vuonna 2019 Kiteen Gini –kerroin oli 24,7 kun se Pohjois-Karjalassa oli 26,1 ja koko maassa 27,4.

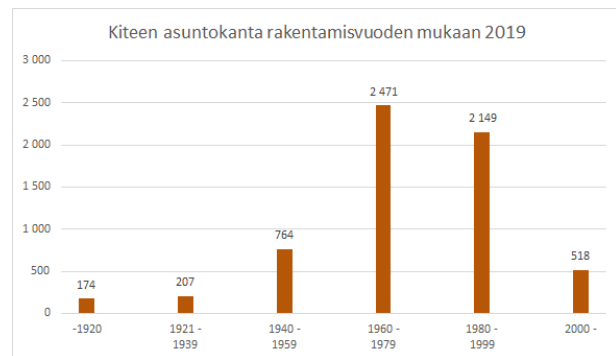
Koko maassa talouksien keskitulot vuonna 2019 olivat 41 686 euroa. Kiteeltä löytyy yksi postinumeroalue, joka ylittää keskituloissa koko maan keskiarvon yläpuolelle.

Kiteen talouksien käytettävissä olevat rahatulot postinumeroalueittain

	Talouksien keskitulot, 2019 (euroa)
KOKO MAA	41686
58350 Villala (Kitee)	31159
59800 Kesälahti Keskus (Kitee)	34475
59810 Suurikylä (Kitee)	35630
59820 Purujärvi-Rajavaara (Kitee)	40880
82380 Tolosenmäki (Kitee)	41563
82395 Haarakjärvi (Kitee)	42364
82430 Puhos-Leinovaara (Kitee)	37927
82460 Hummovaara (Kitee)	40003
82490 Heinoniemi (Kitee)	32924
82500 Kitee Keskus (Kitee)	33331
82510 Kiteenlahti (Kitee)	41078
82580 Juurikka (Kitee)	40498
82590 Närsäkkälä (Kitee)	37579

5. Asuminen ja toimintaympäristö

Vuoden 2019 tilastojen mukaan Kiteellä oli 5 266 asuntokuntaa. Asuntokuntien lukumäärä on kestänyt lähes samana vuodesta 2005 mistä asuntokuntien lukumäärää on tilastoitu. Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista on 76,1 %. Vuokra-asunnoissa kaikista asuntokunnista asuu 22,8 %. Koko Pohjois-Karjalassa rivi- ja pientaloissa asuu 49,5 % kaikista asuntokunnista ja vastaavasti vuokra-asunnoissa asuu 31,6 % kaikista asuntokunnista. Kiteen asuntokuntien asumismuodot poikkeavat merkittävästi koko Pohjois-Karjalan vastaavista. Yhden ja kahden hengen asuntokunnat muodostavat selväenemmistön kaikista asuntokunnista. Asuntokannan rungon puolestaan muodostavat vuosina 1960 – 1999 rakennetut rakennukset. Kiteen taajama-aste on vuoden 2019 mukaan 54,4 % ja koko maassa vastaava luku on 86,4 %. Vertailussa taajamiksi lasketaan kaikki yli 200 asukaan rakennusryhmät.

Tilastokeskuksen tietokannan mukaan Kiteellä oli vuonna 2019 yritysten toimipaikkoja kaikkiaan 1008, niiden yhteenlaskettu liikevaihto 410 585 000€ (keskimäärin 194 000€/hlö), henkilöstöä 2120 htv-verran. Valtaosa yrityksistä on pienyrityksiä.

Vuonna 2020 Kiteelle perustettiin Kaupparekisterin mukaan 44 uutta yritystä, lopettaneita 37. Perustetuista yrityksistä yli 60 % oli palvelualoille, päätoimialana jokin hyvinvointipalveluista oli n. 11 %:lla.

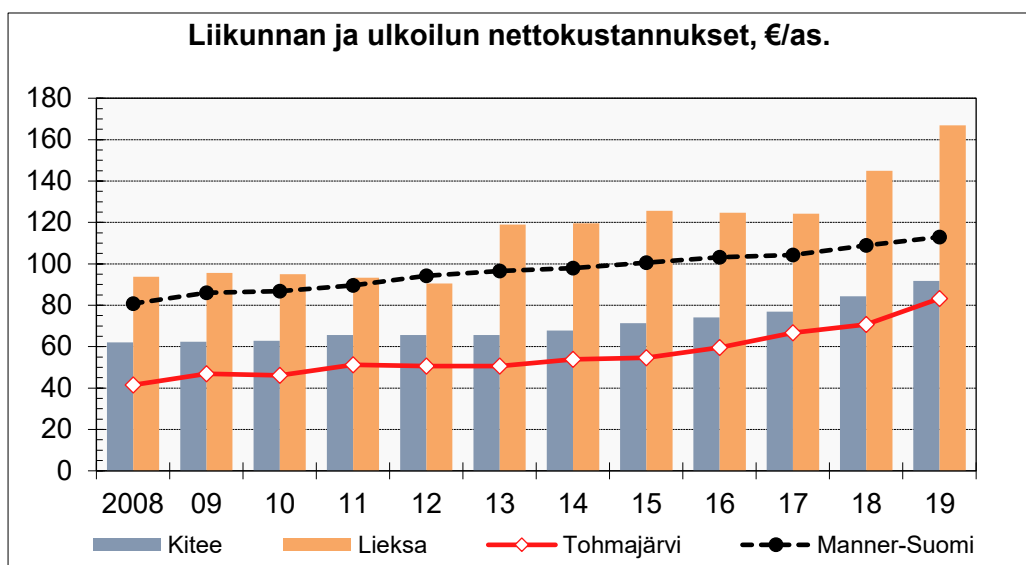

Vuoden 2018 tilaston mukaan Kiteen työpaikat keskittyivät Kiteen keskustan postinumeroalueelle. Alueelta löytyi 2095 työpaikkaa. Toiseksi suurin määrä työpaikkoja oli Kesälahden keskustan postinumeroalueella, jossa niitä oli 433 kappaletta. Toimialoittain tarkasteltuna suurin työllistäjä oli palvelusektori, jossa työskenteli noin 2000 ihmistä. Palvelusektorin sisällä terveys- ja sosiaalipalveluista, sekä koulutuksesta löytyy lähes 1000 työpaikkaa.

Erilaisia yhdistyksiä Kiteellä toimii runsaasti. Pohjois-Karjalan yhdistyksille tarkoitettuun Jelli.fi palveluun on kerätty 78 kiteeläistä yhdistystä. Kiteeläisten yhdistysten rungon muodostavat kylä- ja asukasyhdistykset, joita rekisteriin on ilmoitettu 32 kappaletta.

6. Liikunta

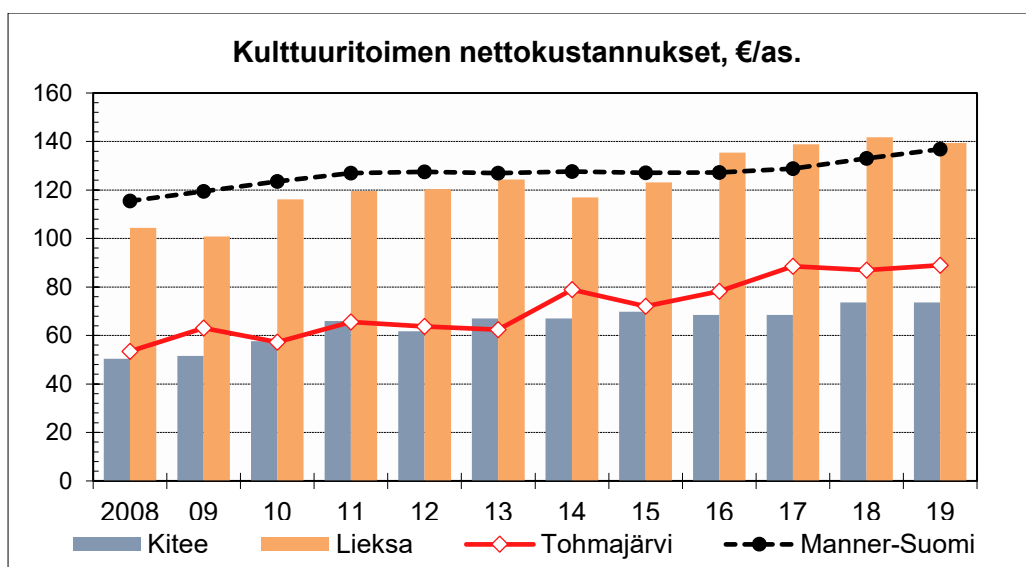
Liikunnan esitämistä kunnan alueella mittaavassa TEA -viisarissa Kiteen pisteet vuonna 2020 olivat 74. Koko Suomessa luku oli 72 ja Keski-Karjalassa 71. Kitee Keski-Karjalan kaupunkina tarjoaa asukkailleen monipuoliset urheilu- ja liikuntapaikat. Kiteellä on pitkät perinteet suomalaisena liikunta- ja urheilukaupunkina. Kiteen liikuntatoimi vastaa Kiteen kaupungin hallinnassa olevien liikuntapaikkojen kunnossapidosta ja luo muita edellytyksiä eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi liikunnan avulla, kuten ohjattuja liikuntaryhmiä. Liikunnan painopiste on lapsissa ja nuorissa, työikäisten terveystoimien ja erityisryhmät huomioiden. Liikuntatoimi on myös mukana useissa liikunta- ja hyvinvointia edistävässä hankkeissa kuten Harrastamisen Suomen mallissa ja Keski-Karjalan Tykes -hankkeessa. Liikuntatoimi tekee myös erittäin paljon yhteistyötä paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen kanssa.

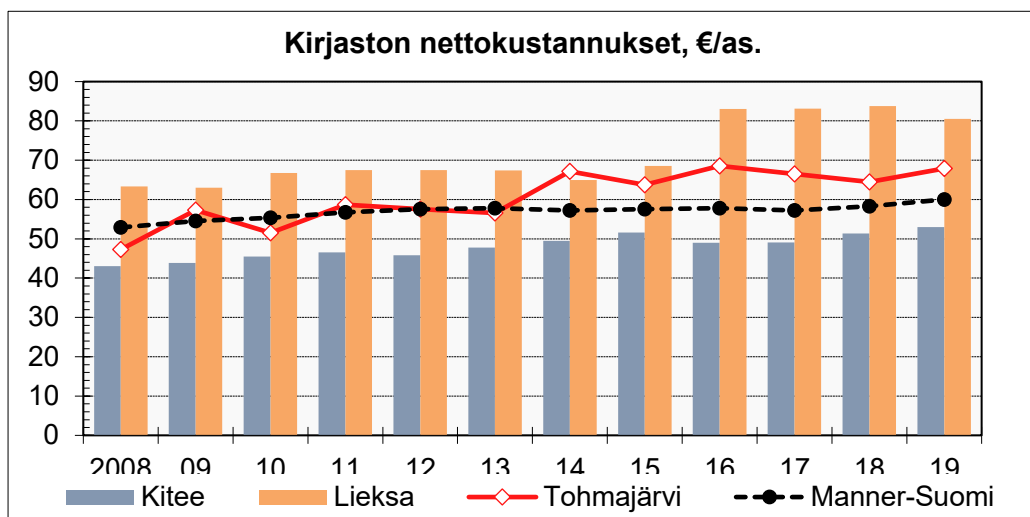

Pohjois-Karjalan liikunta (PoKali) suoritti keväällä 2021 kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa liikuntakyselyn. Kiteeltä kyselyyn vastasi 270 henkeä ja vastaajien keski-ikä oli 47 -vuotta. Terveys ja hyvinvointi oli tärkein kiteeläisiä liikuntaan motivoiva tekijä. Suosituin liikuntamuoto oli kävely ja vastaajista noin puolet kertoi harrastavansa vähintään 2,5 tuntia viikossa reipasta liikuntaa. Vastaajista 82% koki Kiteen liikuntapalvelut riittäviksi.

7. Kulttuuri

Kulttuurissa Kiteen kaupunki tekee laajaa yhteistyötä eri yhdistysten kanssa. Kitee seura on ollut mukana organisoimassa museotoimintaa ja vuonna 2020 avattua Nightwish -keskusta. Sovintolan kulttuuritala Kesälahdella tuottaa vuosittain laadukasta näyttelytoimintaa. Puhoksen perinnenavetta, Kyläparin kesäteatteri ja lukuisat kylätalot maaseudulla tarjoavat mahdollisuuksia kaikenlaisiin aktiviteetteihin. Sivistyskeskus Ilmarisesta löytyy laadukas auditorio konserttien ja teatteriesitysten järjestämiseen. Kiteen pääkirjasto toimii Kiteen keskustassa. Sivukirjastot löytyvät Kesälahdelta ja Puhoksesta. Keski-Karjalan musiikkiopisto järjestää Kiteen alueella musiikin taiteen perusopetusta. Kiteen kaupunki ostaa Keski-Karjalan musiikkiopistolta 90 oppilaspaiikkaa vuosittain. Kuvataiteen ja teatterin opetusta on mahdollista saada Keski-karjalan kansalaisopiston tarjoamana. Kiteen kaupungilta löytyy monipuolisesti eri kulttuuriharrastusten harjoittamiseen. Kiteen kaupungilla on oma kulttuurirohjaaja. Liikuntatoimi ja kulttuuritoimi myöntävät vuosittain eri toimijoille kohde- ja toiminta-avustuksia.

8. Turvallisuus

Poliisin tietoon tulleita henkeen ja teveyteen kohdistuneita rikoksia/1000 asukasta oli vuonna 2019 4,4 ja koko maassa 6,6.

9. Lapsiperheiden hyvinvointi

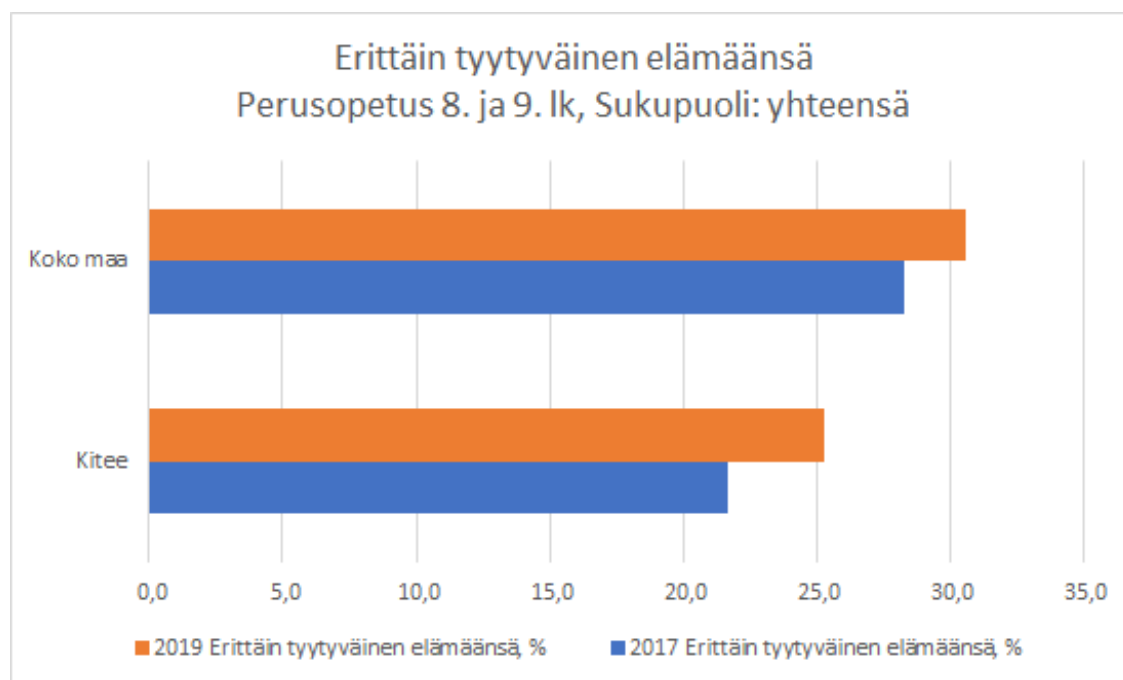
Lapsiperheiden osuus kaikista Kiteen perheistä oli vuonna 2019 27,1 %. Koko Suomessa vastaava luku oli 38 %. Tilasto heijastelee omalta osaltaan pieneneviä syntyneiden lasten ikäluokkia. Yhden vanhemman perheitä Kiteellä oli vuonna 2019 23,3 % ja koko Suomessa 22,9 %. Kiteellä lapsiperheistä asuu ahtaasti 32 % ja koko Suomen vastaava luku on 29,1 %. Asuminen luokitellaan ahtaaksi, kun asunnossa on vähemmän kuin yksi huone/asukas kun keittiötä ei lasketa mukaan.

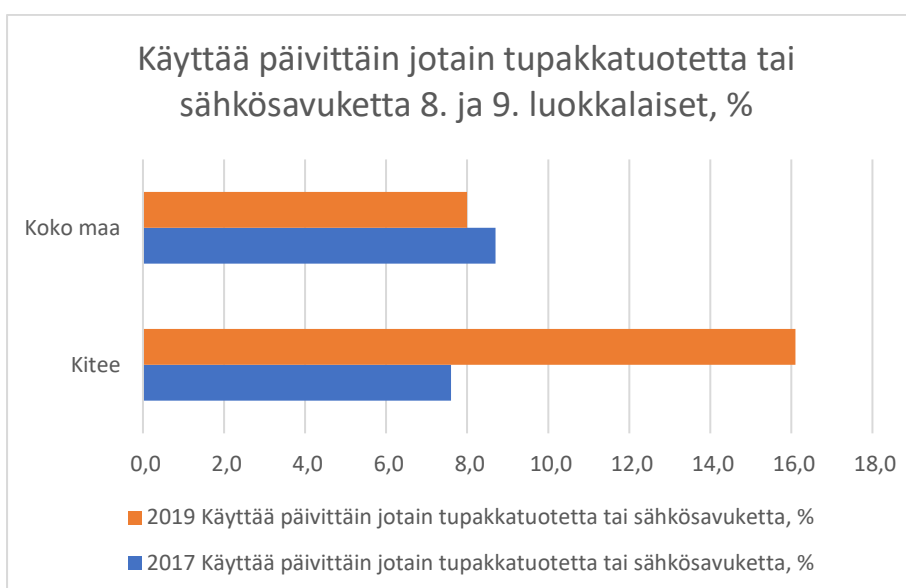
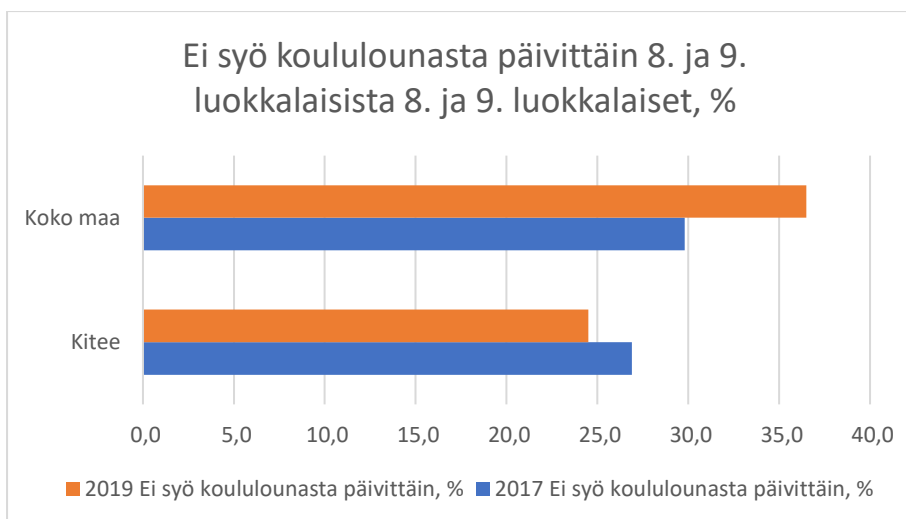
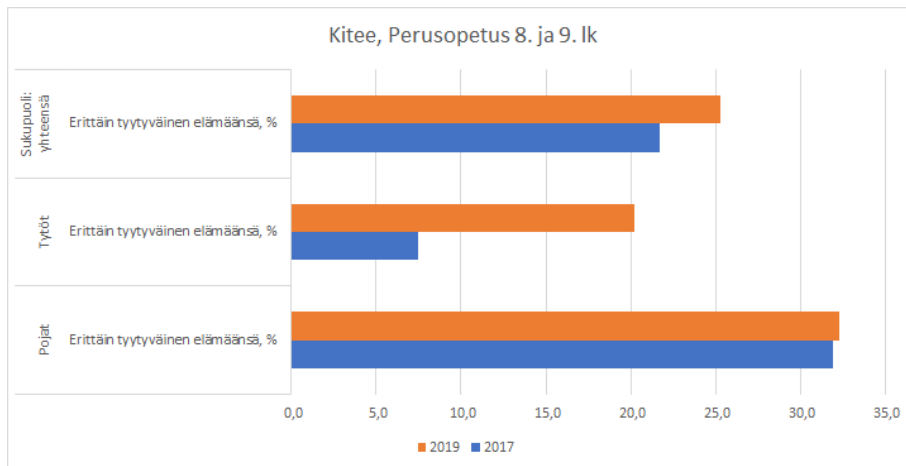
Toimeentulotukea Kiteeläisistä lapsiperheistä sai 11,3 %. Vastaavasti koko maan tasolla 10,6 % lapsiperheistä sai toimeentulotukea. Lasten (1-6 vuotiaiden) varhaiskasvatukseen osallistumisprosenttia on Kiteellä 77,5 kun vastaava luku koko maassa on vain 63,4 %. 0 -17 vuotiaista kiteeläisistä lapsista 9,9 %:sta tehtiin vuonna 2019 lastensuojeluilmoitus. Nousua ilmoituksissa on vuoteen 2018 lähes kaksi prosenttiyksikköä ja luku on kaksi prosenttiyksikköä suurempi kuin koko maan vastaava arvo. Vuonna 2019 tehtiin 243 lastensuojeluilmoitusta. Elatustukea vastaavasta ikäluokasta vuonna 2020 sai 11,7% ja myös tämä luku on kaksiprosenttiyksikköä suurempi kuin koko maan vastaava luku. Kiteeläisistä kodin ulkopuolelle 0 -17 vuotiaista oli vuonna 2019 sijoitettuna 1,7 %. Tämä osuus noudattelee koko maan vastaavaa prosenttiosuutta mutta on selvästi pienempi kuin koko Keski-Karjalan 0 -17 ikäisten sijoitettujen 2,3 % prosenttiosuus. Lastensuojelun

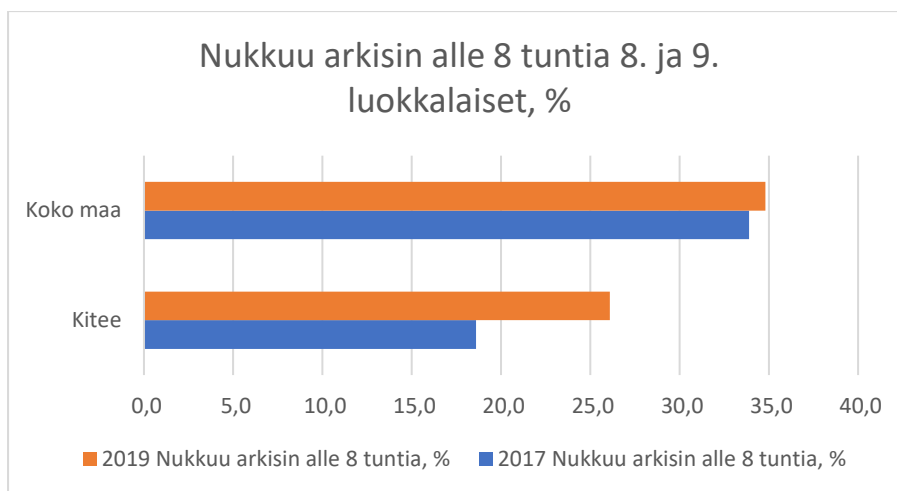
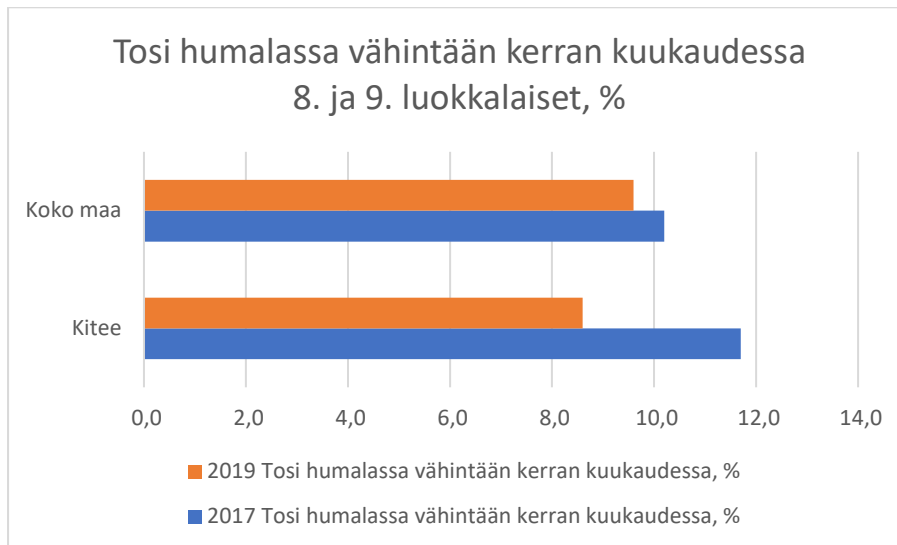
tukitoimena tehostetun perhetyön palveluita kiteeläisistä perheistä sai 1,8 % eli prosenttiosuudeltaan sama määrä kuin koko Suomessa. Osuus on kuitenkin pienempi kuin Keski-Karjalan seutukunnalla.

10. Lasten ja nuorten hyvinvointi

Kahden vuoden välein toteutettava kouluterveyskysely antaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan kiteeläisistä 8. ja 9. luokkalaisista nuorista noin neljännes oli erittäin tyytyväisiä elämäänsä. Tämä on kuitenkin hieman vähemmän kuin koko maan tasolla, jossa elämäänsä erittäin tyytyväisten määrä oli noin kolmannes. Kiteeläisten nuorten osalta erittäin tyytyväisten määrä on kuitenkin noussut selvästi vuoden 2017 kouluterveyskyselystä. Kiteeläisten 8. ja 9. luokkalaisten tyttöjen ja poikien välillä on huomattavan suuri ero tyytyväisyydessä elämäänsä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn perusteella kiteeläisistä 4. ja 5. luokkalaisista koki koulukiusaamista vähintään kerran viikossa 8,3 %. 8. ja 9. luokkalaisista koulukiusaamista vähintään kerran viikossa koki 7,0 %. Prosenttiosuudet ovat koko maan keskiarvoa korkeammat. Koko Suomessa 4. ja 5. luokkalaisista kiusaamista koki vähintään kerran viikossa 7,0 % ja 8. ja 9. luokkalaisista 5,5 %.

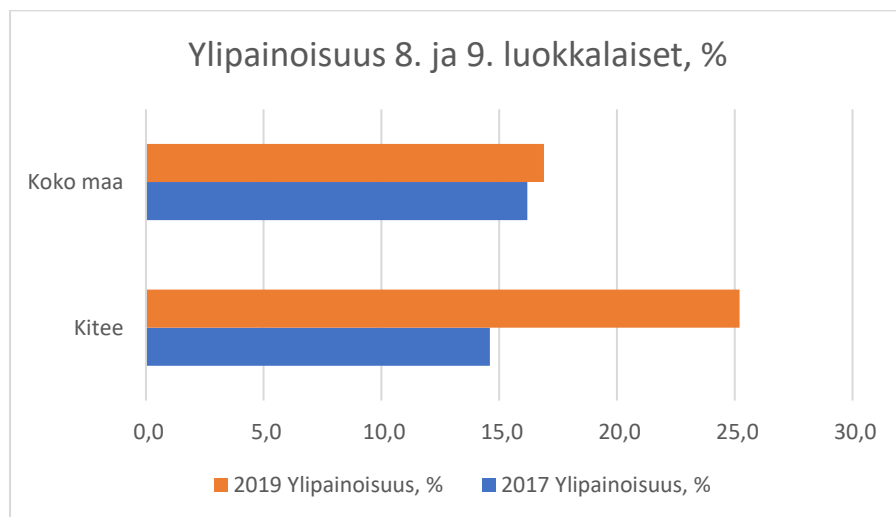

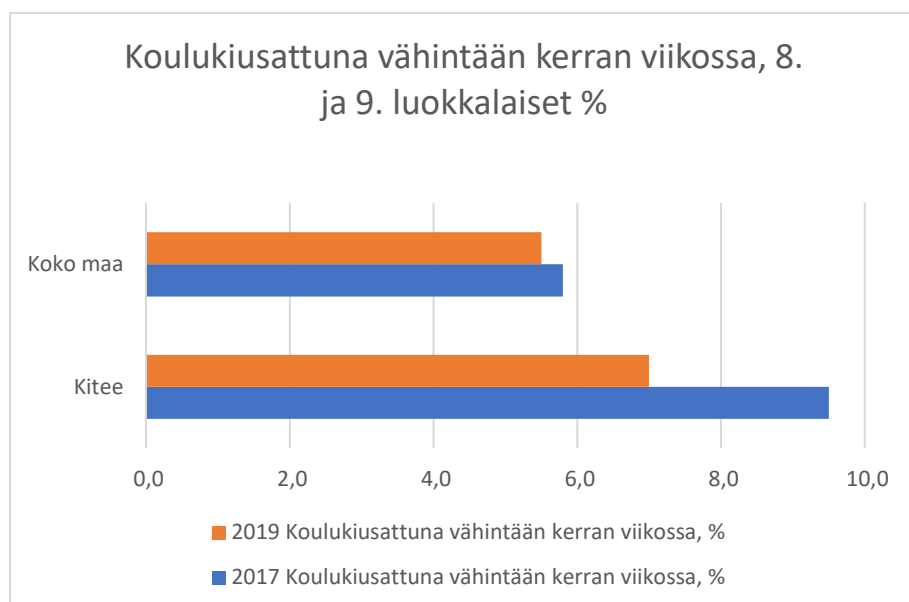
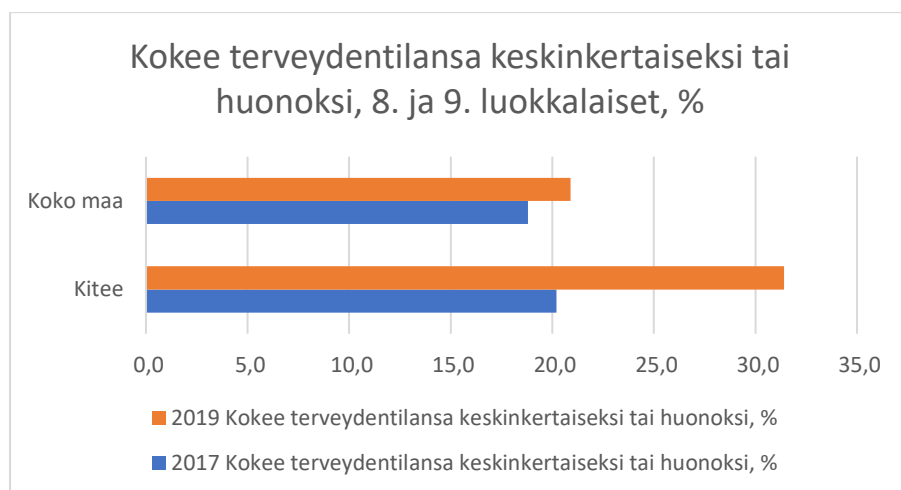
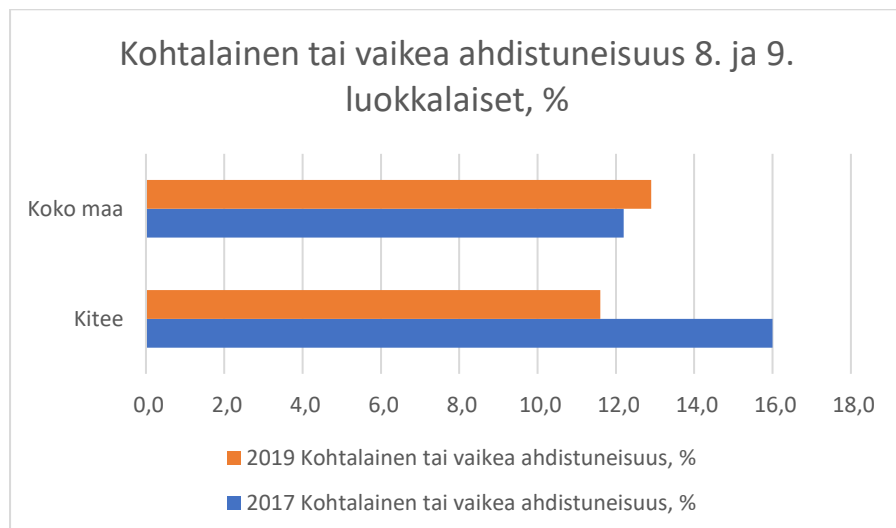

Vertailtaessa vuoden 2017 ja 2019 kouluterveyskyselyjä havaitaan merkittävä muutos kiteeläisten 8. ja 9. luokkalaisten ylipainoisuudessa suhteessa koko maan tuloksiin. Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan kiteeläiset nuoret asettuivat maan keskiarvon alapuolelle, mutta kahdessa vuodessa ylipainoisuudessa on tapahtunut lähes kymmenen prosenttiyksikön nousu. Hyvin samansuuntainen muutos havaitaan, kun tarkastellaan 8. ja 9. luokkalaisten liikuntatottumuksia vapaa-ajalla. Korkeintaan tunnin viikossa hengästyttävää liikuntaa harrastavien määrä on kasvanut merkittävästi vuoden 2017 kouluterveyskyselystä vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn. Vähintään tunnin päivässä liikkuvien 8. ja 9. luokkalaisten nuorten osuus jää myös alle valtakunnan keskiarvon. Kiteeläisistä nuorista vähintään tunnin päivässä liikuntaa harrastaa 14,0 %, mutta vastaavasti koko maassa nuorten osuus 21,9 % 8. ja 9. luokkalaisista. Lukiolaisten osalta asetelma kääntyy toisinpäin eli kiteeläisistä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 19,0 % harrastaa liikuntaa vähintään tunnin päivässä, mutta koko Suomessa vain 13,0 %. Päihteiden käytössä

kiteeläisten nuorten osalta nousee esille päivittäin tupakoivien suuri osuus ja erityisesti päivittäin tupakoivien voimakas kasvu edellisestä kouluterveyskyselystä. Kiteeläiset nuoret vaikuttavat keskimääräistä tyytväisemmiltä elämäänsä, mutta kokevat oman terveydeliansa selvästi koko muun Suomen keskiarvoa heikommaksi. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan yli 30 % kiteeläistä 8. ja 9. luokkalsista kokee terveydeliansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Koko Suomessa vastaava kokemus on hieman yli 20 %:lla 8. ja 9. luokkalsista.

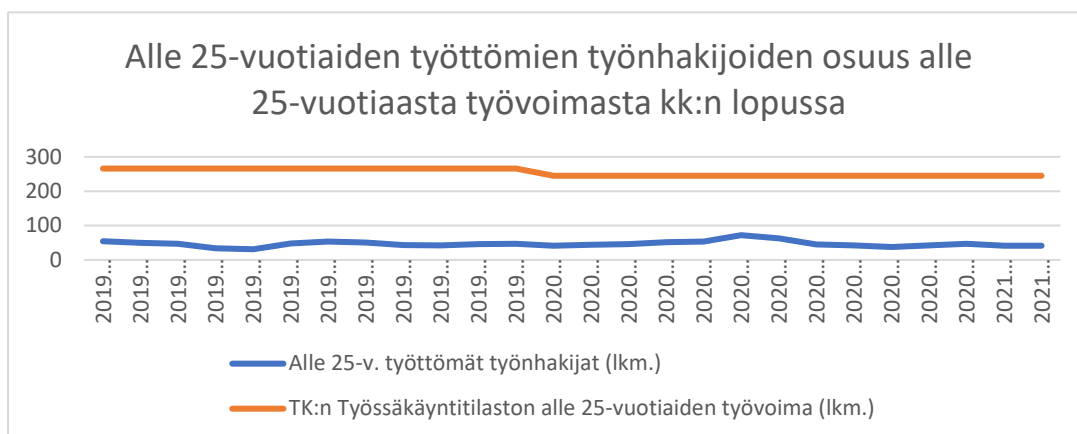

Lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoille suunnatussa vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä opiskelijoista kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee 9,1 %. Luku on koko maan 13,9 % keskiarvoa selvästi pienempi. Ammatillisesta opetuksesta Kiteeltä ei ole käytettävissä vastaavia lukuja. Kiteen lukiolaisista terveydentilansa kohtalaiseksi tai huonoksi koki 25,4 % nuorista ja koko maassa 21,2 %. Oppilaitoksen fyysiset olosuhteet häiritsivät vain 6,9 % kiteeläisten 8. ja 9. luokkalaisista opiskelua, kun valtakunnallisesti oppilaitosten fyysiset olosuhteet häiritsivät jopa viidennestä kaikista 8. ja 9. luokkalaisista. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osalta vastaavat luvut olivat kiteeläisten osalta 3,0 % ja valtakunnallisesti 10 %. Lapsiperheiden, sekä lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan perhekeskustoiminnan puitteissa. Kiteen lasten- ja nuorten hyvinvointikertomus laadinta aloitetaan syksyllä 2021.

11. Nuorisotyöttömyys

Kiteen on mukana yhdessä naapurikunta Tohmajärven kanssa ESR -rahoitteisessa Toki -työllisyys Hankkeessa. Hankkeen kohderyhmänä ovat Kiteen ja Tohmajärven nuoret ja muut heikossa työmarkkina-asemassa olevat pitkäaikaistyöttömät. Hanke tarjoaa työttömille työnhakijoille valmennusta, ohjausta ja koulutusta pyrkien parantamaan heidän työelämävalmiuksiaan. Hanke jatkuu vuoden 2021 loppuun. Alle 25 -vuotiaiden työttömyys on Kiteellä noin 20 % tasoa alle 25 -vuotiaiden työvoimasta. Prosenttiosuutta voidaan pitää korkeana. Lukumääräisesti työttömyys koskee noin viittäkymmentä nuorta. Siun Soten tekemän selvityksen mukaan vuonna 2019 Kiteellä oli 424 iältään 18 -24 -vuotiasta nuorta. Näistä nuorista Siun Sote arvioi syrjäytymisvaarassa olevan 9 nuorta. Syrjäytymisvaarassa oleviksi nuoriksi luokitellaan nuoret, jotka eivät kuulu työvoimaan, eivätkä myöskään ole opiskelijoita, eläkeläisiä taikka varus- tai siviilipalvelusmiehiä ja heiltä puuttuu peruskoulun jälkeinen tutkinto. Heillä ei myöskään ole alle 3-vuotiaita lapsia. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan yhden syrjäytyneen nuoren laskennallinen elinajan hinta on 1,2 miljoonaa euroa.

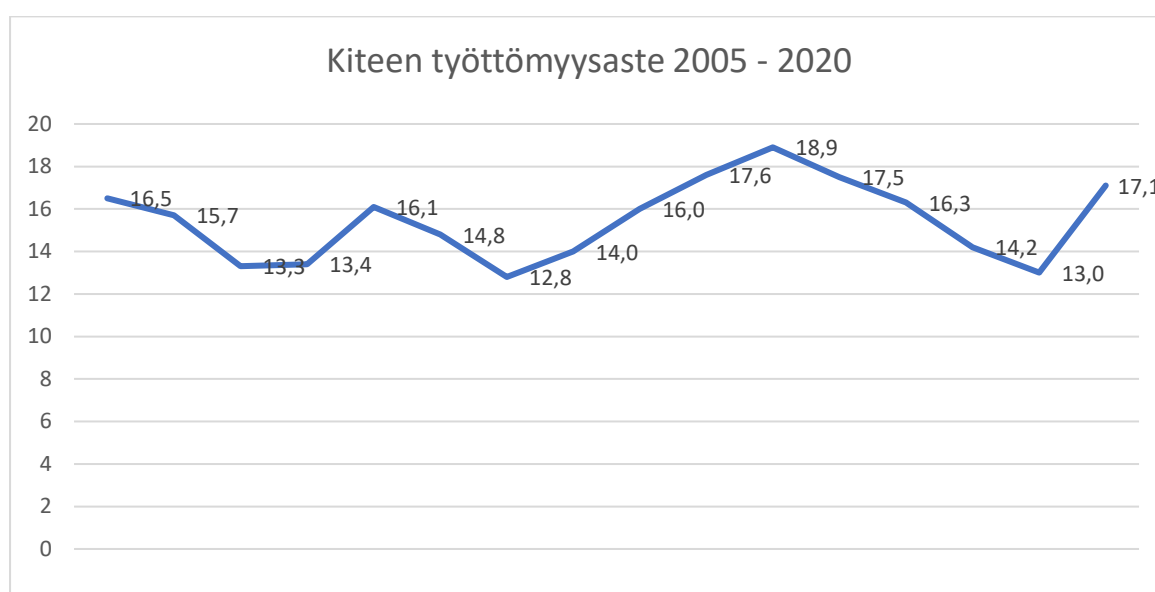

12. Työkäisten hyvinvointi

Työkäisen väestön määrä painottuu 50 -64 vuotiaiden ikäluokkiin. 20 -49 vuotiaita Kiteellä oli vuoden 2020 tilastojen mukaan noin 1600 ja 50 -64 vuotiaita noin 2 500.

Työkäisten ylipainoisuudesta tai päihteidenkäytöstä ei ole saatavilla kuntakohtaista tietoa. Lihavien osuus (BMI ≥ 30) 20 -64 -vuotiaista oli Pohjois-Karjalassa 22,6 % vuonna 2018 kun se koko maassa oli 20,1 %. Alkoholista liikaa käyttävien osuus 20 -64 vuotiaista oli 28,8 % ja alkoholikuolleisuus 45,0/100 000 asukasta vuonna 2018. Alkoholikuolleisuus koko maassa oli selvästi vähemmän ollen 30,5/100 000 asukasta. Raskauden aikana pohjoiskarjalaisista oli tupakoinut 17 % ja ensimmäisen kolmanneksen jälkeen 8,3 %. Myös nämä luvut ovat suurempia kuin Suomessa keskimäärin.

Työttömiä työvoimasta oli vuoden 2020 lopussa 17,1 %. Työttömien osuus työvoimasta on vaihdellut vuodesta 2005 15 %:n molemmin puolin. Työttömyyttä voidaan pitää koko Suomen vertailussa melko korkeana. Rakennetyöttömyys eli vaikeasti työllistyvien osuus työttömistä kiteeläisistä vuonna 2020 oli 7,3 %. Kiteen kaupungilla on oma työllisyyskoordinaattori ja lisäksi kaupunki on mukana alueellisissa Toki ja Topakka -hankkeissa. Kaupunki ja hankkeet tekevät kiinteää yhteistyötä työllisyysasioissa TE -keskuksen ja Siun soten kanssa. Toimeentulotukea 25 -64 vuotiaista sai vuonna 2019 2,0 % vastaavanikäisestä väestöstä. Prosenttiosuus on alhaisempi kuin koko maassa ja Keski-Karjalassa. Työkyvyttömyyseläkettä kiteeläisistä 16 -64 vuotiaista vuonna 2019 sai 9,9 %. Luku on merkittävästi koko maan keskiarvoa 5,8 % korkeampi.

Toimeentulotukea 25 -64 vuotiaista sai vuonna 2019 2,0 % vastaavanikäisestä väestöstä. Prosenttiosuus on alhaisempi kuin koko maassa ja Keski-Karjalassa. Työkyvyttömyyseläkettä kiteeläisistä 16 -64 vuotiaista sai vuonna 2019 9,9 %. Luku on merkittävästi koko maan keskiarvoa 5,8 % korkeampi.

Diabeteksen nousu uudeksi kansansairaudeksi näkyy myös Kiteen työikäisessä väestössä. 25 – 39 vuotiaista kiteeläisistä diabeteksen vuoksi erilliskorvattaviin lääkkeisiin on oikeutettu 2,5 %. Koko maassa sama luku on 1,5 % eli prosenttiyksikön pienempi. Mutta kun tarkastellaan yli saman lääkekorvauksen osalta kiteeläisiä yli 40 -vuotiaita niin lääkekorvaukseen on oikeutettu 15,5 % ikäryhmästä. Kiteeläisistä yli 40 -vuotiaista miehistä diabeteksen erilliskorvattaviin lääkkeisiin on oikeutettu 17,5 %. Koko Suomessa vastaava arvo jää noin viisi prosenttiyksikköä alhaisemmaksi.

13. Ikäihmisten hyvinvointi

Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä on Kiteellä 60,1 vuotta. Kiteeläiset viihtyvät työelämässä koko maan keskiarvoa pidempään. Koko maassa keskimääräinen eläköitymisikä on 59,3 vuotta. Pohjois-Karjalassa kaikista 65 -vuotta täyttäneistä terveytensä kokee keskinkertaiseksi tai sitä huonomaksi 53,9 %. Tämä luku on hieman korkeampi kuin koko maan 48 %. Myös elämänlaatua mittaavissa kyselyissä pohjoiskarjalaiset jäävät koko Suomen keskiarvosta. Pohjois-Karjalaisista yli 65 -vuotiaista elämänlaatunsa kokee hyväksi 45,8 % kun koko maassa vastaava luku on 51,1 %. Yli 65 -vuotiaista yhden hengen talouden muodostaa vastaavanikäisten asuntokunnista 49,2%. Luku noudattelee koko maan keskiarvoa, joka on 50,9%. Erilliskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja kiteeläisistä yli 65 -vuotiaista on 67,9%. Koko maan vastaava luku on 61,4 %. 75 -vuotta täyttäneistä kiteeläisistä kotona asui 90,5 % vastaavanikäisestä väestöstä. Koko maan vastaava luku on 91,7 %. Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 -vuotta täyttäneistä vastaavanikäisestä väestöstä oli 15,3 % kun se koko maassa oli 11 %. Yli 65 -vuotiailla kiteeläisillä kaatumisiin ja putoamiseen liittyviä hoitajaksoja/10 000 vastaavanikäistä oli vuonna 2019 549,9. Vuonna 2017 vastaava luku oli 504,6. Molempien vuosien arvot ovat selvästi korkeammat kuin koko Suomen keskiarvo, joka oli vuonna 2019 370. Kiteellä eläkettä saavista asuntokunnista asumistukea sai 12,7 % ja koko maassa 7,7 %

14. Yhteenveto – Hyvinvoinnin riskit ja mahdollisuudet

Hyvinvoinnin riskit	Hyvinvoinnin mahdollisuudet
Ikärakenne/huoltosuhte	Kiteen kaupungin hyvä taloustilanne
Korkea työttömyys	Yhteistyö Siun Soten ja alueen kuntien välillä
Matala koulutustaso	Kiteen monipuoliset palvelut
Korkea sairastavuusindeksi	Yhteisöllisyys - yhdistystoiminta
	Monipuoliset koulutusmahdollisuudet
	Puhdas ilma ja luonto, jokamiehen oikeudet
	Avaruus ympärillämme

15. Kiteen laajan hyvinvointikertomuksen hyvinvointisuunnitelma

Elinympäristö ja rakenteet mahdollistavat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistävät arjen valinnat. - Tavoitteet 1 -5			
Tavoite 1. Ylipainoisten ja lihaviiden asukkaiden osuuden vähentyminen.			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Elintapaohjaus osaksi sote-keskusten palvelua (sote-keskushankkeen tavoite) ja terveysasemien tiimimallissa terveyshyödyn tuottaminen oleellisena osana palvelukokonaisuutta	Siun Sote	Valtuustokausi 2021 - 2025	Ylipainoisten osuus ikäryhmittäin: 2-6v, 7-12v. ja 13-16v. lapset ja nuoret (% -osuus ikäryhmästä). Ylipaino, % 8.-9. lk oppilaista (HYTE-kerroinindikaattori) Aikuisiän BMI. Siun Sote kehittää mittaria – mittari käyttöön 2023.
Kiteen kaupunki ja sen alueella toimivat yhdistykset ja yritykset osallistuvat elintapavalmennusta kehittäviin hankkeisiin ja elintapavalmennus pyritään saamaan osaksi kaupungin toimintaa	Kiteen kaupunki, Pohjois-Karjalan kansanterveys		THL:n TEA -viisari: Liikunnan edistäminen kunnassa.
Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa edistetään terveellistä suhtautumista ruokaan ja	Perusopetus, toisen asteen koulut ja varhaiskasvat		

ruokailuihin päivittäisellä toiminnalla ja osallistumalla erilaisiin ruokakasvatusta ja terveellistä elämäntapaa edistäviin hankkeisiin	us, ruokapalvelut, perhekeskus, järjestöt		
Tavoite 2. Asukkaiden osallisuuden lisääminen ja yksinäisyyden kokemuksen vähentäminen			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Kuntalaisten mielipiteen kartoittaminen esimerkiksi säännöllisillä asukaskyselyillä.	Kiteen kaupunki	Valtuustokausi 2021 - 2025	Kumppanuuspöytien lukumäärä
Kumppanuuspöytätoiminnan jatkaminen.	Kiteen kaupunki		Kansalaisopiston kurssi-ilmoittautumiset
Matalan kynnyksen tapahtumien ja harrasteiden järjestäminen ja nykyisten tapahtumien jatkokehittäminen.	Kiteen kaupunki, järjestöt, yritykset/KETI		Etsivä nuorisotyön asiakkuuksien määrä
Järjestötoiminnan tukeminen.	Kiteen kaupunki		Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4.-5.lk oppilaista
Kansalaisopiston toiminta kaikkien saavutettavaksi.	Sivistystoimi		Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8.-9. lk oppilaista / 2.asteen opiskelijoista
Etsivä nuorisotyön ja laajennetun oppivelvollisuuden puitteissa tavoitetaan syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.	Sivistystoimi		Kokee olevansa tärkeä osa lähiyhteisöä, % 8.-9. lk oppilaista / 2.asteen opiskelijoista
			Osallistumisen edistämistoimet, TEA-viisari

Vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, koulujen oppilaskuntien, perhekeskuksen ja romaniasiainneuvottelun osallistaminen kaupungin päätöksenteossa	Kiteen kaupunki		
Osallistavan budjetoinnin organisoiminen osallisuuden lisäämisessä	Kiteen kaupunki		
Jokaiselle lapselle harrastus Harrastamisen Suomen -mallin kautta	Kiteen kaupunki, järjestöt		
Tavoite 3. Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen, arjessa selviytyminen			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Esteettömien ympäristöjen kehittäminen	Kiteen kaupungin tekninen toimi, Siun Sote, yritykset	Valtuustokausi 2021 - 2025	Ajettavien palvelukyytien kilometrit/vuosi
Haja-asutusalueiden palvelukyytien mahdollistaminen niitä tarvitseville	Kiteen kaupunki		
Nopeat verkkoyhteydet mahdollistavat verkkopohjaisia palveluita tulevaisuudessa.	Kiteen kaupunki, Siun sote, yritykset		

Ikääntyvän väestön fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen kaupungin, järjestöjen, yritysten ja Siun Soten yhteistyönä			Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/10 000 vastaavanikäistä
Tavoite 4. Mielenterveysongelmista ja päihteistä kärsivien asukkaiden osuuden vähentäminen			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinaation tehtävänkuvan selkeyttäminen monitoimijaisesti ja maakunnallisen toimintamallin luominen	Siun Sote, Kiteen kaupunki, järjestöt, yritykset	2021 alkaen	<p>Itsensä yksinäisiksi tuntevien osuus 65 vuotta täyttäneistä</p> <p>Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8. ja 9. luokkalaisilla kouluterveyskyselyn mukaan</p>
Nuorisotyön saavutettavuuden kehittäminen	Nuorisotoimi, perhekeskus, Siun Soten lapsiperheiden palvelut	Valtuustokausi 2021 - 2025	Mielenterveysperusteisesti sairauspäiväraha saaneet
Oppilashuollon palveluiden säilyttäminen hyvällä tasolla	Siun Sote ja Kiteen kaupunki	Maakuntaudistus	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8.-9. lk oppilaat / 2.asteen opiskelijat
<p>Siun Soten vanhemmuuden ja mielenterveyden tuen menetelmien käyttö:</p> <p>Voimaperheet -huomaa hyvä lapsessasi: leikki-ikäisten lasten käytösongelmien hoito-ohjelma.</p> <p>Ole läsnä lapsellesi: digitaalinen myönteisen vanhemmuuden ohjelma</p>	Siun Sote ja Kiteen kaupunki		<p>Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4.-5. lk / 8.-9. lk / 2.asteen opiskelijat</p> <p>Mielenterveysperusteisesti sairauspäiväraha saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä</p> <p>Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista</p>

3-vuotiaiden lasten vanhemmille. Lapset puheeksi toimintamallin edelleen levittäminen. IPC – menetelmän käyttöönotto (alle 18 – vuotiaiden masennusoireiden varhainen interventio).			Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8.-9. lk / 2.asteen opiskelijat
Työllisyyden hoito	Kiteen kaupunki, hankkeet, KETI		Työttömien määrä
Varhaiskasvatuksen ja soten yhteistyö perhetyössä.	Perhekeskus, Kiteen kaupunki, yritykset		
Tavoite 5. Toimiva monitoimijainen hyvinvointia edistävä palvelukenttä			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Vuoropuhelun tehostaminen kaupungin, Siun Soten ja hyvinvointipalveluiden tuottajien kanssa	Kiteen kaupunki, Siun Sote, järjestöt, yritykset/KETI, P-K:n maakunta	Valtuustokausi 2021 - 2025	Säännölliset tapaamiset Yhteistyön eri muodot
Yhdistystoiminnan ja vapaaehtoistyön tukeminen hyvinvoinityössä	Kiteen kaupunki, Siun Sote, järjestöt, yritykset/KETI, Jetina		
Koko työvoimapotentialiaali hyödynnetään tarjoamalla siihen riittävä tuki.			

- Tavoitteet 6 -8			
Tavoite 6. Eri kouluasteilla tuetaan lasten ja nuorten työelämävalmiuksia, sekä ymmärrystä työelämän muutostrendeistä			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Edistetään yrittäjyyskasvatusta kaikilla kouluasteilla	Sivistystoimi, yritykset, yrittäjäjärjestöt, 4H	Valtuustokausi 2021 - 2025	Nuorten kesätyöpaikat Nuorten työttömyys
Jatketaan nuorten työsetelien käyttöä	Kiteen kaupunki		
Huolehditaan nuorten kesätyöresursseista	Kiteen kaupunki, yritykset, yhdistykset, KETI, Jetina		
Tavoite 7. Tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja siirtymistä työelämään.			
Toimenpide	Vastuutaho ja resurssit	Aikataulu	Mittari
Kotoutumisen koordinointi kotouttamissuunnitelman ja kotouttamiskoordinaattorin avulla	Kiteen kaupunki, järjestöt, seurakunnat, KeKo	Valtuustokausi 2021 - 2025	Maahanmuuttajien osuus koko Kiteen väestöstä. Maahanmuuttajien työllisyysaste.
Suomen kielen opetuksen organisointi	Sivistystoimi, järjestöt, seurakunnat, KeKo		
Asenneilmapiirin muokkaaminen maahanmuutolle suotuisaksi	Kiteen kaupunki, järjestöt, seurakunnat, KeKo		

Työllisyys- ja yrityspalveluiden tehokas toiminta maahanmuuttajille	Kiteen kaupunki, järjestöt, seurakunnat, KeKo, yritykset/KETI		
Mahdollistaa maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen	Kiteen kaupunki, järjestöt, seurakunnat, KeKo, yritykset/KETI		
Tavoite 8. Tuetaan työuran alkamista, jatkumista, työssäpysymistä ja elinikäistä oppimista			
Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittari
Alueellisten oppilaitosten ja koulutuspalveluja tuottavien tahojen säilyttäminen.	Sivistystoimi, maakuntaliitto, Riveria, Karelia AMK, KeKo, yritykset/KETI	Valtuustokausi 2021 - 2025	Keskimääräinen eläköitymisikä
Korkea-asteen opintojen mahdollistaminen Kiteellä	Kiteen kaupunki, Karelia AMK, UEF		Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä. (HYTE-kerroinindikaattori)
Panostetaan työikäisen väestön työssäjaksamiseen esimerkiksi erillisellä työkykyohjaajalla.	Kiteen kaupunki, Siun Sote, Tykes -hanke		Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä. (HYTE-kerroinindikaattori)
Pidetään Kiteen työmarkkinat houkuttelevina ja kannustetaan yrityksiä uusiin rekrytointeihin	Kiteen kaupunki, yritykset/KETI		

Palvelut, toiminnot ja ympäristö ovat saavutettavissa ja esteettömiä ja ne suunnitellaan osallisuus huomioiden
- Tavoitteet 9-10

Tavoite 9. Kehitetään asukkaiden osaamista ja mahdollisuuksia digipalveluiden käyttöön

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittari
Tarjotaan nuorille harrastusmahdollisuuksia digitaalisissa ympäristöissä	Sivistystoimi, järjestöt	Valtuustokausi 2021 - 2025	Digitaalisuutta edistävien hankkeiden määrä
Neuvotaan ja tuetaan erityisesti ikäihmisiä ja maahanmuuttajia digitaalisten terveys- ja muiden palveluiden käytössä	Kiteen kaupunki, Siun Sote, järjestöt, yritykset		
Digitalisoidaan kaupunginpalveluita	Kiteen kaupunki		
Huolehditaan toimivista verkkoyhteyksistä	Kiteen kaupunki, yritykset/KETI		

Tavoite 10. Huomioidaan kaupunkikehityksessä terveyttä edistävät virkistysympäristöt ja niiden esteettömyys

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittari
Eri käyttäjätahojen osallistaminen uusien hankkeiden suunnittelussa	Kiteen kaupunki, yritykset, järjestöt	Valtuustokausi 2021 - 2025	Virkistysympäristöinvestoinnit Kiteen talousarviossa.
Ylläpidetään ja kehitetään uusia virkistysympäristöjä	Kiteen kaupunki,		

	yritykset, järjestöt		
Kehitetään palveluita tasaisesti kaikille kohderyhmille	Kiteen kaupunki, yritykset, järjestöt		

16. HYTE -kerroin

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus.

HYTE -kertoimen indikaattorit: Kitee

Indikaattori/Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HYTE-kerroin euroa / asukas							10,4		12,8
HYTE-kerroin, 0 - 100							65		47
HYTE-kerroin, 1 000 euroa							108, 9		129, 6
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä	381, 9	490, 6	464	489, 3	560, 3	515, 2	504, 6	549, 9	
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista		15,5				20,2		31,4	
Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla						75	75	92	

Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu kouluruokailun järjestämisessä tehtävä yhteistyö ruokailusta vastaavan henkilökunnan kanssa										85	100	100	78		
Koulun oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan										100	77	77	94		
Koulupsykologin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla													49	49	50
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä										64	60	60	100	100	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit										22	75	75	83	83	
Koulussa on yhteisesti sovittu käytäntö tai menettelytapa koulutapaturmien ennaltaehkäisemisestä										61	29	29	89		
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	9,3	8,7	9,1	8,3	9,6	8	7,7	5,3							
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus										100	100	100	100	100	
	0	0	50	100	100	100	100	100							

Kuinka usein kunta
seuraa lasten ja nuorten
liikunta-aktiivisuutta

Kunnan investointiohjelmassa otetaan huomioon kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteet	100	100		
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja			100	
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista			100	
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0	0		
Kunnan viimeksi laadittuun hyvinvointikertomukseen tai muuhun vastaavaan kertomukseen sisältyy kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta	0	0	0	100 100
Kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa on käsitelty paikallista turvallisuussuunnitelmaa ja päätetty toimenpiteistä	100		75	

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100	100	100
Kunnassa kokoontuu säännöllisesti liikuntaseurojen ja -yhdistysten sekä kunnan yhteinen asiantuntijaelin	0	100	0	100	0
Kunnassa laaditaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa		0		100	
Kunnassa on päätetty terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan vastuutahosta	100	100	0	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä		100		0	
Kunnassa toimii hallituksen tai valtuuston asettama lapsiparlamentti tai vastaava				0	
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	0	100	100	100	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	100	100
Kunta tekee liikuntapaikkojen ja -palveluiden käyttäjille	100	100	100	100	100

asiakaspalautekyselyjä vähintään joka toinen vuosi										
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa										
	0	0	0	0	100	0				
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin										
	0	0	100	100	100	100				
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta										
18,4	22,4	21,6	23	19,2	17,9	17,4	17,3	20		
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa										
			100	32	32	16	16			
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)										
						79	50			
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä										
1,7	1,5	1,7	1,7	1,9	2,1	2,2	2			
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)										
						51	44			
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista										
	8,3				6,6	17,6				
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä										
12,9	12,5	12,3	12,1	11,7	11,1	11,1	11	11,4		
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista										
	0				100					

